

■ *De Portbou al Port de la Selva: un microclima diferent*

ESTHER SÁNCHEZ I GARRIGA

Mili Garriga Soler, natural de Llançà, va estudiar a la Universitat Politècnica de Girona. Allà va especialitzar-se en química i esdevingué enginyer tècnic industrial. En Miliu, com el coneix tothom, té a més de la química una gran passió: la meteorologia. Personalment, el conec de tota la vida. Germà petit de la meua mare, ens vam criar com a germans. Puc assegurar que tot sovint me'l trobava mirant el cel. Això va fer que més d'un el considerés un encantat. Distava molt, però, de la realitat. Amb una mica de paciència i temps acabaríem descobrint-ne el motiu.

Aprofitant els meus vincles familiars i els seus coneixements avançats sobre la meteo, concretament a l'Empordà, el vaig convèncer per contestar-me algunes preguntes. L'entrevista acabà per convertir-se en un monòleg carregat d'emoció.

– Hola, Miliu, gràcies per atendre'm. Em sabries dir quan es va despertar el teu interès per la meteorologia?

– No sabria dir un moment concret. Sempre he sentit aquesta inquietud. Potser cap als nou anys recordo haver mirat el cel i els núvols, si els coloms es banyaven... Cap als onze anys, ja era un gran seguidor d'en Picó. Vaig arreglar l'antena per poder agafar Ràdio Olot. L'escoltava en un aparell de ràdio antic, ràdio pesquera. També hi escoltava el Barça, és clar. Recordo un dia que en Picó va dir que nevaria. Jo no podia estar més de deu minuts seguits sense sortir al carrer a mirar el cel. La mare va renyar-me perquè començava a fer-me pesat. Després d'una bona estona, vaig caure en què era el 28 de desembre: els Sants Innocents.

– El fet que el teu pare fos pescador i tu també t'hi dediquessis uns anys, de quina manera t'ha influït?

– El cel me'l va ensenyar a llegir-lo el meu pare. Ell, com tots els pescadors, coneixia els diferents senyals i sabien interpretar-los. Mirant el cel 24 o 48 hores abans, pots fer una previsió. Per exemple: Els núvols alts (cirrostrats, formats per cristalls de gel), segons com vénen i es van espaiant amb el temps, sol ser un avanç d'un front càlid associat a una borrasca. Com més tardin en passar, més potent serà el front, i darrere sempre porta mestral.

– Consideres la meteorologia com una de les teves grans passions, després de la família, és clar?

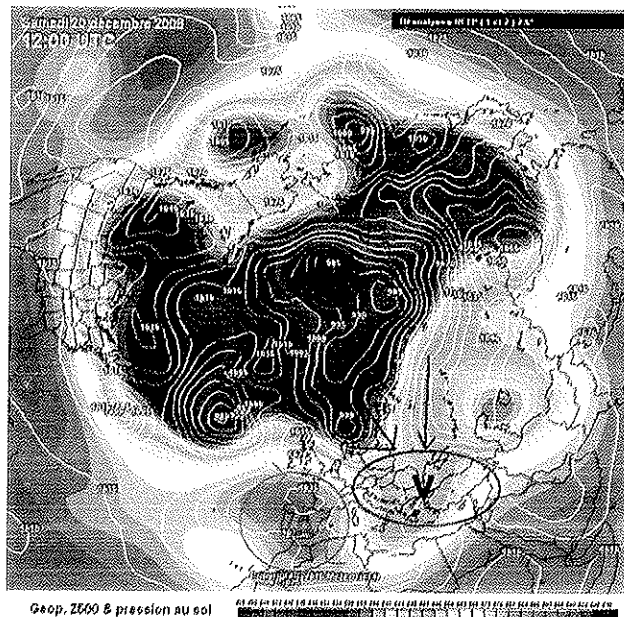
– Sí. I també una de les meves grans frustracions. És el que hagués volgut estudiar i no ho vaig fer. Altres aficions són els animals, les antenes, els satèl·lits i l'electrònica.

– On tens instal·lades les teves estacions meteorològiques?

– Dues a Castelló d'Empúries (en la zona del temple i en el polígon industrial) i una a Llançà (a Sant Genís). La que tinc a Llançà és una "La Crosse", de nivell mitjà. A Castelló, n'hi tinc una com la de Llançà i una altra que és "Davis". Aquesta és la millor dins les estacions d'aficionats.

– Com afecta el relleu i la vegetació a la zona de l'Empordà?

– Dins l'Alt Empordà podem dir que hi ha un mínim de quatre microclimes: (1) del cap de Cervera al cap de Creus, (2) a Cadaqués, (3) la plana de l'Empordà i (4) on podríem diferenciar, encara (4.1) del coll del Pertús al Bassegoda i (4.2) del coll del Pertús al coll de Banyuls.

Dia 20 de desembre de 2008.

– Em podries parlar una mica de les característiques del microclima que va del cap de Cervera al cap de Creus?

– Està condicionat per la situació geogràfica, és a dir, existeixen tres elements que hi influeixen: (1) la caiguda de les Alberes fins al mar pel nord, (2) la serralada de Rodes i (3) el golf de Lleó. Estem envoltats de muntanyes i enfront del mar. Per parlar de les peculiaritats del nostre microclima hauríem d'analitzar-lo segons les diferents estacions de l'any. A l'hivern: les temperatures mitjanes mínimes són de 3 - 4 °C més elevades que a la resta de la comarca. Això és degut que la massa d'aigua del mar volta els 13 - 14 °C, en contrast amb la temperatura real de l'aire que tenim arran de terra. El mar actua com una estufa brutal. Per tant, la temperatura de nit no baixa mai tant. És un intercanvi de calor. Això fa que de vegades nevi a Figueres i aquí no. L'altra gran diferència està en la pluja. Aquí la pluja pot venir de dos tipus de temps: amb vents de llevant i amb fronts atlàntics associats a una borrasca. Amb els vents de llevant és quan cau més aigua en aquest microclima, perquè la borrasca que ve del mar porta aire carregat d'humitat i aquests núvols, en embestir cap Roig, les Orelles de la Mula o Sant Pere de Rodes, els fan descarregar. Llavors és fàcil que ploqui aquí, però no a la plana. Els fronts atlàntics associats a una borrasca porten pluja amb vents del nord. Normalment arriben desgastats, perquè travessen tot el Pirineu, encara que en contacte amb el Mediterrani de vegades es reactiven. Tot i així, plou més a la plana. Aquí, a Llançà, les muntanyes ajuden a

ploure de llevant, sinó ens ho priven. Aquestes aigües descarreguen de Portvendres, al nord, i a més, quan ha passat aquest front, el vent que entra sempre és del NW, sec.

En Miliu continua explicant les peculiaritats del nostre microclima en les altres estacions de l'any. Malauradament, degut a la seva extensió, ho haurem de deixar per a una altra vegada. M'agradaria finalitzar adjuntant l'explicació que en Miliu ens fa de la forta llevantada que vam viure a Llançà les festes de Nadal del 2008 i agrair-li el temps que ens ha dedicat. Entendre els canvis de temps ens apropa a la natura.

* * *

La llevantada del 26 de desembre de 2008

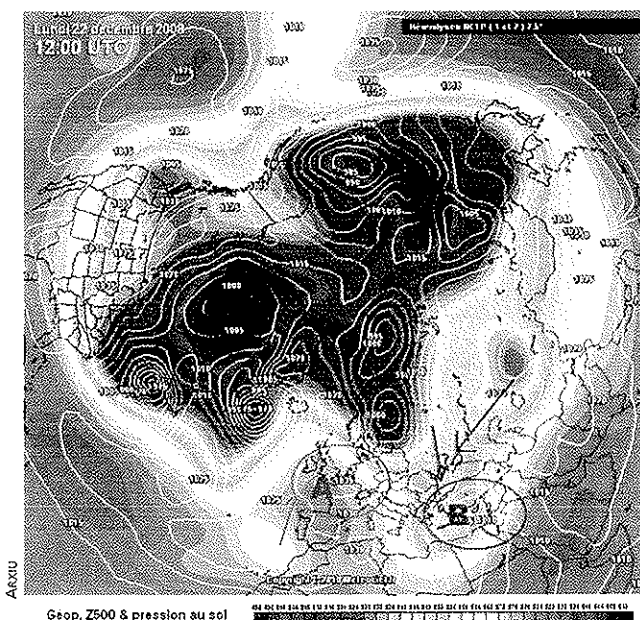
Va ser una de les més fortes que es recorden. A més de la pluja caiguda, el gran temporal de mar que va generar. Va influir molt la força del vent, la seva durada i el gran recorregut marítim que va tenir. Normalment, les llevantades les provoquen les borrasques (B) quan creuen l'estret de Gibraltar, o bé quan es posicionen al centre de la península o, fins i tot, quan es centren al golf de Biscaia, però en aquest cas va ser del tot diferent. Abans, els pescadors del nostre Port sempre deien "els llevants forts són els que vénen des d'Itàlia". Doncs bé, aquest en va ser un; no d'Itàlia, sinó de més lluny de Grècia. Aquest llevant fou degut més a una situació anticiclònica que no pas borrascosa.

La posició de l'anticicló (A) va provocar que una massa d'aire fred provinent de l'est d'Europa acabés formant una depressió en alçada, amb una repercussió en superfície molt més gran del que es podia esperar, provocant un gradient de pressió, enfront de l'A europeu, suficient per generar aquesta llevantada. Mirem en els mapes, amb vistes des del Pol Nord, com es va anar gestant aquesta llevantada, des del dia 20 de desembre de 2008.

En el mapa del dia 20, ja es veu molt bé un (A) centrat a la península, amb aire molt càlid, que també afecta França i el sud de les Illes Britàniques. L'extrem NE i E d'aquest (A) ja provoca el despenjament d'una bossa freda als països de l'Est.

El dia 22, l'(A) ja ha fet un petit moviment i s'ha desplaçat cap al N, afectant-nos encara de ple i enviant-nos una mica de tramuntana. La bossa freda baixa cap a Grècia i se segueix reforçant amb aire més fred, procedent del Pol Nord.

El dia 24, l'(A) es desplaça més cap al NW, i es va posicionant més W-E que N-S, l'aire càlid del seu centre

Dia 22 de desembre de 2008.

es va debilitant, mentre la bossa freda a l'E es va reforçant.

El dia 25, la "criatura" ja està creada; l'(A) central entre Noruega i Suècia, amb 1040 hPa al seu centre, s'allarga de W a E i s'enganxa amb l'(A) siberià fred, tot provocant en el sentit horari un flux d'E a W que realment arrenca des del Japó, travessa tot Sibèria i s'acosta a nosaltres la bossa freda de l'est d'Europa en forma de llengua. Aquesta bossa freda, amb la circulació de l'(A) se'ns tirarà a sobre el dia 26 i provocarà la llevantada, degut al gradient tan fort entre la (B) que es formarà i l'(A) de 1040 hPa.

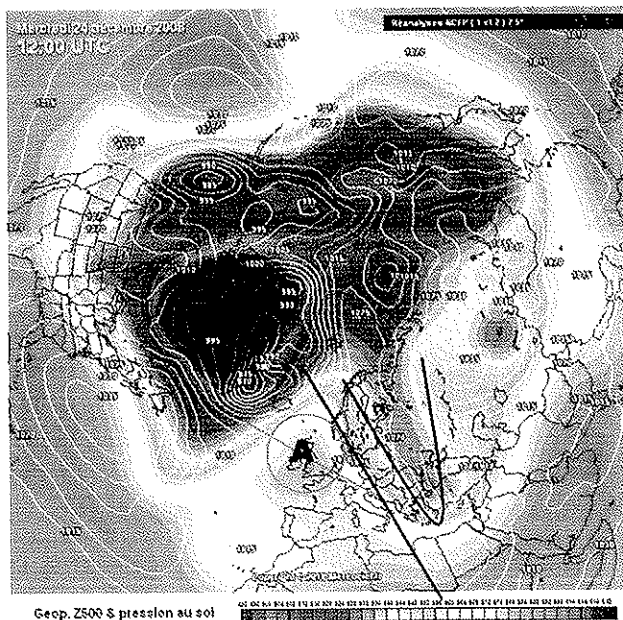
El dia 26, la bossa freda a 500 hPa provoca una depressió en superfície molt potent. Ens hem de fixar molt i molt en la pressió amb la qual es forma la (B) a sobre nostre: **1015 hPa!** ...1015 hPa és una situació anticiclònica, ja que el límit entre un (A) i una (B) són 1013 hPa, però en meteo tot és relatiu. A 1015 hPa es forma una (B) sobre nostre perquè la massa d'aire que integra l'(A) està a 1040 hPa i és una massa càlida, aquest fort gradient de temperatura i de pressió fa possible una (B) a 1015 hPa. El recorregut de les isòbares travessa tota la Mediterrània i per això es forma el temporal tan gran al mar, amb onades de 10 m, registrades a la boia que hi ha a unes milles del golf de Roses.

Com que la situació ve provocada per efecte d'un (A), provoca que sigui molt més duradora en el temps. La constància dels vents forts de l'E i la duració van provocar aquestes onades de mar brava, amb les conseqüències que tots vam veure al Port de Llançà, que encara duren.

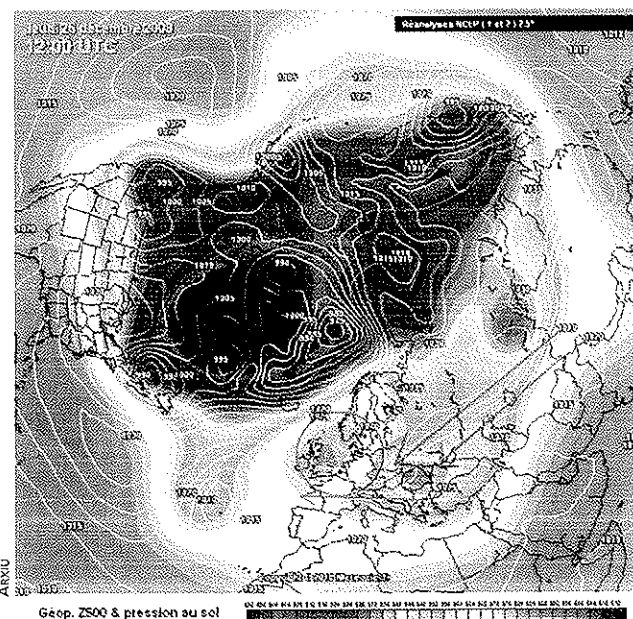
Per què a la zona N del cap de Creus, des de Portbou fins a Llançà, les onades agafen tanta alçada? L'orografia del lloc ho provoca. El golf de Lleó fa d'embut, a més hi ha un altre factor que hi ajuda, el fet de no tenir grans platges de sorra. Les onades reboten a les penyes i retornen, fan aixecar l'alçada de les que vénen de dins del mar.

* * *

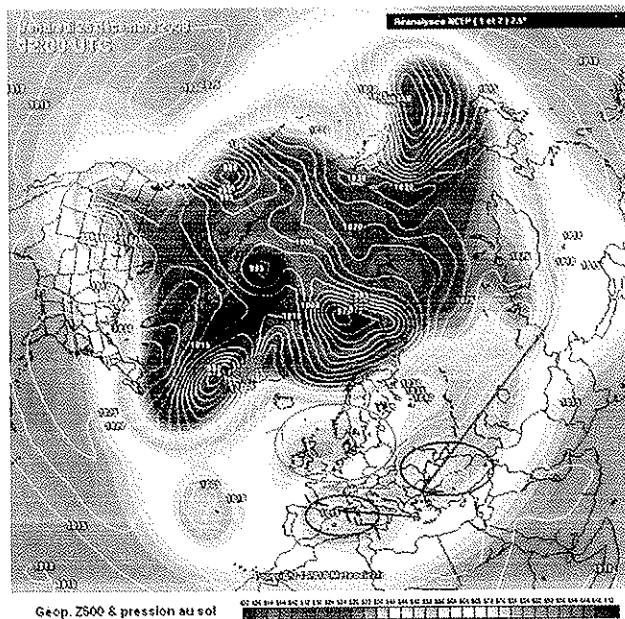
Us animem a visitar la pàgina web d'en Miliu,
www.elsgelius.com,
 si voleu veure la predicció del temps a Llançà.

Dia 24 de desembre de 2008.

Dia 25 de desembre de 2008.

Dia 26 de desembre de 2008.